

ג ל י ר נ ר ת ל ע י ר ון ב פ ר ש ת ה ש ב ו ע
ערוכים בידי נחמה ליבוביץ
יו"ל ע"י מוסד תורה והשכלה למבוגרים ולנוער
הסתדרות נשי מזרחי באמריקה

וישלה (תש"ח)

פרק ל"ד.

א. שאלה כללית:

הרמב"ם בהלכות מלכים פרק ט' הלכה א': על ששה דברים נצטוו אדם הראשון: על ע"ז ועל ברכת השם ועל שפיכות דמים ועל גלוי עריות ועל הגזל ועל הדינים - אע"פ שכולן הן קבלה בידינו ממשה רבנו והדעת נוטה להן, מכלל דברי תורה יראה שעל אלו נצטוו. הוסיף לנה אבר מן החי, שנאמר (פרק ט') "אך בשר בנפש דמו לא תאכלו" נמצאו שבע מצוות... הלכה י"ד: וכיצד מצווים הם על הדינים? חייבין להושיב דינים ושופטים בכל מלך ומלך לדון בשש מצוות אלו ולהזהיר את העם. ובן נח שעבר על אחת משש מצוות אלה, יהרג בסיף. ומפני זה נתחייבו כל בעלי שכם הריגה, שהרי שכם גזל והם ראו וידעו ולא דנוהו...
רמב"ן י"ג ד"ה ויענו בני יעקב את שכם עד "אלא המניעה בלאו". והלאה מן "ומה יבקש בהן הרב חיוב" עד "כי לא הרעו להם כלל".

1. חלק את דברי הרמב"ן לשתי פסקאות והסבר את שתי הקושיות (אחת על יעקב ואחת על בניו) שבהן עוסק הרמב"ן בכל אחת מהן!
2. מהי תשובתו לכל אחת מן הקושיות הנ"ל?
3. מה ההבדל העקרוני בין הרמב"ם ובין הרמב"ן בהערכת מעשה שמעון ולוי?
4. כיצד סותר הרמב"ן את דברי הרמב"ם?
5. הסבר את דברי הרמב"ן האלו:

א. "שאם כן היה יעקב אבינו חייב להיות קודם וזוכה במיתתם".
אכא. "ולא תקרא אזהרה אלא המניעה בלבד".
ג. "ומה יבקש בהן הרב חיוב".
ד. "אלא שאין הדבר מסור ליעקב ובניו לעשות בהם הדין".

ב. שאלות סגורות:

1. השווה את הכנויים השונים בהם מכניס שכם וחמור את דינה בדבריהם.
ד... קח לי את הילדה הזאת לאשה
ח... שכם בני חשקה נפשו בפתכם, תנו נא אותה...
י"ב... ותנו לי את הנערה לאשה
הסבר את סבת השנויים האלה.

2. השווה את ההצעה המוצעת במי חמור ליעקב ובניו (מסוקים ח' - י') ואת הצעתו זו כשהוא מציעה לפני אנשי עירו (מסוקים כ"א - כ"ג) דברי חמור אל יעקב ובניו

<p>א. והתחתנו אותנו בנותיכם נתנו לנו ואת בנותינו תקחו לכם</p> <p>ב. ואתנו תשבו והארץ תהיה לפניכם שבו וסחרוה והאחוזן בה.</p>	<p>ב. את בנתם תקח לנו לנשים ואת בנותינו נתן להם</p> <p>ג. האנשים האלה שלמים הם אתנו וישבו בארץ</p> <p>ויסחרו אותה</p> <p>והארץ הנה רחבת ידיים לפניכם</p> <p>ג. מקניהם וקנינם וכל כחמתם הלא לנו הם</p>
---	---

ג. שאלת מבנה

בעל עקלת יצחק שואל: באומרו (פ' ו') "ויצא חמור... אל יעקב לזבל אחו" וסמך לו (פ' ז') "ובני יעקב באו מן חשד" ואחז כן חזר לומר (פ' ח') "ויזכר חמור אתם לאמור" - הנה היה לו להקדים "ובני יעקב באו" ל"ויצא חמור", ליון שהוא לא דבר אלא עם כולם; ועוד: כי היח לו לומר "ובני יעקב שמעו את הדבר ויתעצבו", שלא יתכן שלא התעצבו כששמעו עד שבאו העיר, הנה אם כן כל זה מסורט. נסה לענות לשאלתו ולהסביר את סדר הפסוקים!

השאלות המסומנות X קשות והמסומנות AA קשות ביותר, יענה כל אחד לפי דרגתו.

יש לשלוח תשובות וגם שאלות לנחמה ליבוביץ, קרית משה ירושלים.